

Studia hebraica

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3862

Studia hebraica

Księga pamiątkowa

**Seminarium Wiedzy
o Hebrajszczyźnie Biblijnej
dedykowana
Pani Profesor Kamilli Termińskiej**

pod redakcją
MARTY ZAJĄC i IRENEUSZA KIDY

Redaktor serii: Językoznawstwo Neofilologiczne
BOŻENA CETNAROWSKA

Recenzenci
TOMASZ M. DĄBEK, JERZY SZYMIK

Ravilla
Teruniska

Podziękowania

Pomysł redakcji niniejszego tomu powstał podczas seminaryjnych spotkań, w czasie kiedy w Seminarium Wiedzy o Hebrajszczyźnie Biblijnej uczestniczyli: Kamila Gęsikowska, Krystyna Kopecka, Marcin Kuczok, Marek Kulisz, Jolanta Szarlej, Joanna Sobczykowa, Jarosław Wieczorek, Anna Zaczkowska oraz – niżej podpisana. To w tym gronie omawialiśmy wstępną koncepcję, dzieliliśmy się pomysłami, ale i – radością, jaka towarzyszyła samej myśli o podróży w czasie i odtworzeniu, na tyle, na ile to możliwe, niepowtarzalnego, wyjątkowego klimatu spotkań z Panią Profesor Kamillą Termińską, a wraz z Nią, z hebrajskim tekstem biblijnym. To, że taka publikacja powinna powstać, było dla nas wszystkich oczywiste. Mamy jednocześnie świadomość, że przypadł nam w udziale zaszczyt, na który nie zasłużyliśmy. Przypadek sprawił, że dołączyliśmy do grona uczestników Seminarium w tym właśnie czasie, po trzydziestu niemal latach jego trwania.

Szczególne podziękowania należą się przy tym Krystynie Kopeckiej, która odszukała w swoich notatkach telefony i adresy mailowe większości uczestników oraz niemal wszystkie tłumaczone biblijne wersety. W pracach nad ostatecznym kształtem tomu inspirowała nas niestrudzenie córka Pani Profesor – Antonina Termińska, która w wielu sprawach funkcjonowała jako nieformalny i dyskretny łącznik. Jej także serdecznie dziękujemy. Trzeba również wspomnieć szczerze poparcie dr. hab. Adama Wojtaszka i prof. dr. hab. Zbigniewa Białasa, dyrektorów, odpowiednio: Instytutu Języka Angielskiego i Instytutu Kultur i Literatur Anglojęzycznych Uniwersytetu Śląskiego, którzy hojnie wsparli nasze przedsięwzięcie. I na koniec, winniśmy podziękowania księdzu

Adamowi Michałkowi, redaktorowi naczelnemu czasopisma „Nurt SVD”, za wyrażenie zgody na publikację kilku fragmentów wywiadu, jaki na potrzeby pisma przeprowadziła z Panią Profesor, podczas jednego z seminaryjnych spotkań, jej była doktorantka – Izabela Skrobak. Dziękujemy również Marcinowi Kuczokowi za pracę, jaką wykonał na wstępnym etapie redakcji.

Marta Zając

Słowo wstępne

Seminarium Wiedzy o Hebrajszczyźnie Biblijnej, zorganizowane i prowadzone przez Panią Profesor Kamillę Terminińską, trwa w sposób mniej lub bardziej ciągły od prawie trzydziestu lat. Początkowo spotkania odbywały się w budynku Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego przy ul. Żytniej 10 w Sosnowcu, a następnie, na zmianę, na terenie uczelni i w prywatnym mieszkaniu Pani Profesor, w oplecionym dzikim winem domu w rodzinnej Czeladzi. W pokoju z drewnianym stołem, rodzinnymi pamiątkami, olbrzymią biblioteką, kotami, z których każdy wygląda tak, jakby został przed chwilą wymyślony, i przy zielonej (tylko zielonej) herbacie.

Nie ma nikogo, kto byłby w stanie przedstawić kompletny, faktograficzny opis Seminarium, opowiedzieć, jak to było po kolei i „naprawdę”. Może szkoda, a może – nie aż tak bardzo. Może jeszcze kiedyś taki opis powstanie, a może – nie. My, czyli obecni i dawni uczestnicy Seminarium Wiedzy o Hebrajszczyźnie Biblijnej, chcemy zostawić przynajmniej jakiś jego ślad, tak aby pamięć o nim nie uległa rozproszeniu, a ono samo – zapomnieniu. Ale przede wszystkim i nade wszystko pragniemy Pani Profesor z serca podziękować.

Spotkali się w tym tomie między innymi językoznawcy, literaturoznawcy, kulturoznawcy, historycy, filologowie klasyczni, arabiści. Powstały teksty w większości naukowe, ale przez wiele artykułów przebija i bardziej osobista nuta. Są też typowe wspomnienia i do bólu szczerze życiowe historie. Formy poetyckie. Eseje. Wykłady. Wszystko tak różnorodne, jak i sami autorzy i ich relacja z Panią Profesor. Zazwyczaj powtarzane w podobnych okolicznościach wypowiedzi o tym, że zgromadzili się gdzieś „młodzi i starzy”, ludzie o odmiennych życiowych historiach

i różnych obliczach, wydaje się czymś niepotrzebnym. Różnimy się przecież zawsze i wszędzie, więc o czym tu mówić? W tym wypadku – tak, warto i trzeba. Seminarium Wiedzy o Hebrajszczyźnie Biblijnej wyrosło na gruncie akademickim, a sama już nazwa mogłaby wskazywać na jakieś oderwane od życia, elitarne przedsięwzięcie. Nic bardziej mylnego. Te spotkania dosłownie i symbolicznie wyszły poza mury akademii. Chodzili i chodzą na nie studenci i profesorowie (w tym jeden rektor...), osoby na wszystkich szczeblach tak zwanej kariery naukowej, ale i przedstawiciele innych (często ciekawszych?) zawodów i środowisk; ponadto (choć nikt o to nie pyta, ale przy omawianiu biblijnych wersetów te akurat różnice dochodzą czasem do głosu) spotykają się ludzie o odmiennych przekonaniach religijnych i formalnej przynależności do struktur kościelnych czy związków wyznaniowych – żydzi, katolicy, protestanci, świadkowie Jehowy, ateści, agnostycy. Uczymy się alfabetu, kupujemy podręczniki do nauki gramatyki (są tacy, co tylko kupują, i tacy, którzy kupować nawet już nie muszą), znosimy książki oraz artykuły o kulturze żydowskiej i wspólnie, ramię w ramię, ci, którzy znają już pięć liter, i ci po szkołach talmudycznych, tłumaczymy biblijne wersety. Czy to jest możliwe? *Jak* to jest możliwe? Odpowiedź jest tylko jedna...

Pani Kamilla (a dla wielu z nas po prostu – Kamilla, Kama) nigdy nie lubiła wielkich słów i podniosłej atmosfery. Zdarzało się, że miała w oczach łzy wzruszenia, ale nawet to próbowała obrócić w żart. Trudno się pisze dla kogoś takiego i o kimś takim...

Szanowna Pani Profesor,
Kochana Pani Kamillo,

proszę przyjąć od nas ten tom jako wyraz naszej głębokiej wdzięczności, szacunku i (więcej niż) przyjaźni.

W imieniu Autorów i Zespołu Organizacyjnego
Marta Zajac, Ireneusz Kida

Redakcja
KATARZYNA WIĘCKOWSKA

Projekt okładki
PIOTR PACZUSKI

Redakcja techniczna
MAŁGORZATA PLEŚNIAR

Korekta
WOJCIECH SZAFORZ

Łamanie
ALEKSANDRA KIEŁKOWSKA

Współpraca
TOMASZ KIEŁKOWSKI

Copyright © 2019 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-3662-6
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-3663-3
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 21,75. Ark.wyd. 21,5
Papier Munken Polar 100g vol. 1.13
Cena 49,90 zł (w tym VAT)

Druk i oprawa: Volumina.pl Daniel Krzanowski
ul. Księcia Witolda 7-9, 71-063 Szczecin